

ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
ЦЕНТРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
Кафедра філософії і освіти дорослих

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ДЗВО «УМО»

Протокол № 7 від 25.06.2020 р.

Договір Вченої ради ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

Кириченко М.О.

ТВОРЧА МАЙСТЕРНЯ МОЛОДОГО НАУКОВЦЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

(шифр за ОПП – ПП2)

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки

Спеціалізація / Освітньо-наукова програма:

«Освітні, педагогічні науки»

Київ - 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Творча майстерня молодого науковця» для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки»

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

М.І.Скрипник, к.пед.наук, доцент

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої (проектної) групи «12» квітня 2016 року, протокол № 1

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії і освіти дорослих ЦППО ДВНЗ «УМО» «14» квітня 2016 року, протокол № 4

**ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»
«20» квітня 2016 року, протокол № 4**

Програму скориговано, затверджено та пролонговано рішеннями Вченої ради ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»: 21.06.2016р., протокол № 6; на 2017 р. (протокол № 13 від 21.12.2016 р.); протокол № 5 від 21.06.2017; на 2018 р. (протокол № 9 від 20.12.2017 р.); на 2019 р. (протокол № 9 від 19.12.2018 р.) ; рішенням Вченої ради ДЗВО «Університет менеджменту освіти»: на 2020 р. (протоколами № 2 від 29.01.2020р. та №4 від 18.03.2020 р.), на 2021 р. (протоколами № 7 від 25.06.2020р.).

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, напрями підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань: 01 Освіта/педагогіка Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки Спеціалізація: «Освітні, педагогічні науки»	Рік підготовки
		I
		Семестр
		I, II
		Лекції
		10
Загальна кількість годин – 90	Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)	Практичні заняття
		20
		Самостійна робота
		60
		Вид контролю – залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: оволодіння загальнонауковою компетентністю, спрямованою на формування системного наукового світогляду (ЗК1); здатність до опанування новими знаннями, розуміння предметної області та професійної діяльності, у т.ч. в освіті дорослих, післядипломній освіті й управління освітою (ЗК2); здатність діяти автономно, соціально відповідально та свідомо на основі етичних міркувань та академічної доброчесності (ЗК6); здатність до пошуку, обробки, аналізу та узагальнення інформації для проведення самостійних наукових педагогічних досліджень в освітній галузі, зокрема в галузі освіти дорослих та післядипломній освіті (СК1); здатність обґрунтовано обирати та використовувати методи та інструменти наукових досліджень в освітній галузі, зокрема в галузі освіти дорослих, із використанням новітніх прикладних програм, комп'ютерних систем та мереж, програмних продуктів у процесі створення нових знань (СК2).

Заплановані результати навчання:

1. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, критичного мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших (РН 3), зокрема:

- визначати особливості емпіричного, аксіоматичного та діалектичного мислення у науковій діяльності;
- демонструвати розумові операції (процедури), що знаходять застосування у науковій діяльності (концентрація уваги, оцінювання перспектив, блукання);
- знати про особливості розумової праці;
- виокремлювати актуальні педагогічні проблеми відповідно до запитів сьогодення;
- знати сутність і специфіку методології наукового пізнання та педагогічного дослідження;
- демонструвати вміння аналізувати наукову роботу в її логіко-методологічному аспекті;
- розв'язувати завдання з розроблення програми дослідно-експериментальної роботи (на прикладі власного дослідження);
- знати норми етики у дослідницькій діяльності, принципи, норми й правила поведінки дослідника у різних сферах його діяльності;
- виявляти здатність визначати перспективи подальших наукових розвідок з проблем розвитку професійної освіти та освіти дорослих.

2. Демонструвати навички наукової комунікації, міжнародного співробітництва, представляти широкій науковій спільноті та громадськості в галузі освітніх, педагогічних наук, зокрема в галузі освіти дорослих державною та іноземними мовами в усній та письмовій формі (РН 6), зокрема:

- створювати наукові тексти, класифікувати їх та презентувати;
- уміння застосовувати методи фіксації та збереження наукової інформації (анотування тексту, складання тез, складання великих інформаційних баз, реферування);
- характеризувати науковий текст;
- виявляти здатність спілкуватися в полілогічному режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю у процесі проведення експериментального дослідження, апробації та впровадження його результатів;
- уміти презентувати та обговорювати результати власного наукового пошуку на масових міжнародних заходах і зібраннях наукових спільнот.

3. Діяти на основі етичних міркувань та академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень, оприлюднення результатів та їх впровадження (РН10), зокрема:

- уміти обирати підхід, адекватний проблемі дослідження та наукової/науково-педагогічної школи, за потреби синтезувати авторський підхід на основі аналізу й узагальнення провідних теоретико-методологічних підходів до наукового дослідження в галузі освітніх, педагогічних наук, зокрема в галузі освіти дорослих;
- визначати методологію конкретного дослідження в галузі освітніх, педагогічних наук, зокрема в галузі освіти дорослих;
- застосовувати правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових робіт, визначати некоректне використання наукових літературних джерел та знати ознаки плагіату;
- виявляти здатність оцінювати результати експериментального дослідження в галузі освітніх, педагогічних наук, зокрема в галузі освіти дорослих з позиції об'єктивності і встановлення наукової істини;
- нести соціальну відповідальність за достовірність результатів експериментального дослідження в галузі освітніх, педагогічних наук, зокрема в галузі освіти дорослих, та їх впровадження в суспільну практику.

4. Застосовувати навички лідерства, тайм-менеджменту та проєктної діяльності для підготовки дисертаційного дослідження й створювати обґрунтовані та достовірні нові знання через оригінальні дослідження, якість яких відповідає чинним вимогам, що висуваються до наукового дослідження (РН 11), зокрема:

- ініціювати інноваційні наукові дослідження в галузі освітніх, педагогічних наук, зокрема в галузі освіти дорослих, виявляючи лідерство та повну автономність під час їх реалізації;
- розробляти та реалізовувати власні проєкти експериментального дослідження в галузі освітніх, педагогічних наук, зокрема в галузі освіти дорослих, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та / або професійну практику; сприяти розв'язанню значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем.
- розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та / або дослідницько-інноваційної діяльності, переосмислювати наявні та створювати нові цілісні знання та / або професійну практику.
- практично реалізовувати задумані конструкції в галузі освітніх, педагогічних наук, зокрема в галузі освіти дорослих.

5. Уміти адаптувати теоретичні знання до власного наукового дослідження шляхом генезису наукової думки в освітніх, педагогічних наук, зокрема в галузі освіти дорослих (РН 13), зокрема:

- уміти класифікувати основні здобутки науково-педагогічних шкіл в Україні;
- класифікувати основні види наукових досліджень;

- уміти обґрунтовувати вибір (постановку) теми та проблеми дослідження, актуальність теми наукового дослідження; визначати мету та завдання наукового педагогічного дослідження; оформлювати ідею, задум та гіпотезу дослідження.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Особистісний блок. Сучасний учений: есканіст чи менеджер

Тема 1. Формування вченого як особистості та режим його праці

Виховання творчих здібностей. Головна форма виховання творчих здібностей. Наукове покликання. Зовнішні і внутрішні мотиви, що зумовлюють тягу людини до наукової діяльності. Основні психологічні риси діяльності вчених. Розумові операції (процедури), що знаходять застосування у науковій діяльності (концентрація уваги, оцінювання перспектив, блукання). Емпіричне, аксіоматичне та діалектичне мислення. **Інтелект вченого (нахили, невдоволеність, оптимізм, постановка питання)**. Особливості розумової праці. Працелюбність — запорука наукового успіху.

Література: [2; 4; 5; 10; 11].

Тема 2. Роль особистості науковця-менеджера у проведенні дослідження

Етика та праксеологія науки. Проблема свободи та відповідальності вченого. Професійний етос науковця в сучасній Україні. Проблема етично-правового регулювання дослідницької діяльності в науках про освіту. Скептицизм як класична форма подолання на шляху до нових ідей. Значення особистої ініціативи у становленні особистості вченого. Критичне осмислення досягнень науки. Уявлення, фантазія та інтуїція у науковій творчості. **Кваліфікація** науковця як поєднання ерудиції та його творчих навичок у проведенні теоретичної й експериментальної роботи.

Література: [1; 2; 3; 4; 7; 9].

Тема 3. Науково-педагогічні школи та їх основні ідеї

Виникнення та формування наукових шкіл. Терміни «наукова/науково-педагогічна школа» та «авторська школа». Наукова школа як науковий напрям (наукова течія чи напрям, в якому започатковано нові принципи, підходи, теорії, закони тощо), науково-освітній інститут (об'єднання науково-дослідних і освітніх колективів на базі університету), дослідницький колектив (форма організації наукової діяльності за наявності наукового колективу із визнаним лідером). Наукова школа як неформальний дослідницький творчий колектив у межах певної галузі знання, який під керівництвом відомого вченого – лідера об'єднує кілька поколінь учених-однодумців різних статусів, компетенції і спеціалізації, займається активною дослідницькою роботою в актуальному напрямі й характеризується спільним стилем роботи, підходами, методами реалізації наукової програми, методиками, науковими традиціями, оригінальністю ідей, наполегливою і цілеспрямованою співпрацею та здобув авторитет і суспільне визнання в цій галузі знань, що дозволяє йому транслювати, крім суто наукового змісту, культурні норми й цінності, культивувати інноваційне мислення і наукову атмосферу, яка сприяє становленню молодих учених.

Науково-педагогічна школа як неформальна спільнота педагогів-дослідників різних поколінь високої наукової кваліфікації на чолі з науковим лідером у педагогічній галузі, об'єднаних спільними підходами до розв'язання педагогічних проблем, стилем роботи й мислення, оригінальністю й новизною ідей та методів реалізації дослідницької програми, яка одержала значні наукові результати, здобула авторитет та громадське визнання в педагогічній науці. Українські науково-педагогічні школи.

Література [4; 5; 7; 12]

Змістовий модуль 2. Технологічний блок (процес наукового пізнання) Розробляємо програму дослідно-експериментальної роботи

Тема 4. Структура процесу наукового пізнання

Наукове пізнання як цілеспрямований процес, що вирішує чітко визначені пізнавальні завдання, визначені цілями пізнання. Компоненти наукового пізнання (пізнавальна діяльність спеціально підготовлених груп людей, які досягли певного рівня знань, навичок, розуміння, виробили відповідні світоглядні та методологічні установки з приводу своєї професійної діяльності; об'єкти пізнання; предмет пізнання; особливі методи та засоби пізнання; логічні форми пізнання та мовні засоби; результати пізнання). Основні види наукових досліджень. **Мета фундаментальних досліджень** (усебічне розкриття концепцій, моделей розвитку педагогічних систем на прогностичній основі, теоретичне й практичне обґрунтування важливих аспектів педагогіки). Спрямованість прикладних досліджень на поглиблене вивчення окремих аспектів педагогічного процесу, розкриття закономірностей різнобічної педагогічної практики у групах.

Структура процесу наукового педагогічного дослідження. Вибір (постановка) теми або проблеми дослідження. **Тема наукового дослідження** як явища, що підлягає вивченню (дослідженню). **Наукова проблема** (конкретне питання, яке виникає тоді, коли наявних знань недостатньо для вирішення якоїсь задачі і невідомий спосіб, за допомогою якого можна здобути відсутні знання). Мета та завдання наукового педагогічного дослідження. Логіка наукового педагогічного дослідження. Ідея, задум дослідження. **Гіпотеза** як сукупність теоретично обґрунтованих припущень, істинність яких потрібно перевірити. Експеримент як складова частина наукового педагогічного дослідження. План і методика експерименту. Вибір способів та засобів фіксації результатів експерименту.

Література [1 - 5; 10; 11]

Тема 5. Поняття, функції та структура програми дослідження

Програма дослідження (документ, який регламентує всі етапи, стадії підготовки, організації та проведення конкретного дослідження). Структура програми (теоретичне обґрунтування методологічних підходів і методичних прийомів вивчення певного явища або процесу; визначає проблему, мету, завдання дослідження, методи їх вирішення, основні шляхи і форми впровадження в практику очікуваних результатів). Роль програми. Основні вимоги до формування програми. Основні функції програми (методологічна; методична; організаційна).

Концепція дослідження, сутність. Концептуальні положення дослідження, що фіксуються у методологічному розділі програми. Структура методологічного розділу (проблемна ситуація (чому проводиться); вибір теми дослідження; визначення об'єкта і предмета дослідження; структурний (логічний) аналіз об'єкта; визначення мети і основних завдань дослідження; обґрунтування робочих гіпотез. Структура методико-процедурного розділу програми (методика дослідження (методи збирання, обробки та аналізу даних); формування вибіркової сукупності (тип вибірки, структура вибіркової сукупності, обсяг вибірки); інструментарій для збору інформації). Експериментальні дані. Робочий план дослідження. Структура плану. План-проспект як реферативне викладення отриманих результатів у послідовності їх розміщення у рукописі. Структура плану (вступ, розділи, параграфи, висновки, список використаної літератури, додатки).

Література [1 - 5; 9; 10; 11]

Тема 6. Послідовність та етапи виконання наукових педагогічних досліджень

Постановка проблеми. Формулювання загальної гіпотези дослідження. Розробляння конструкції майбутнього експериментального дослідження. Етап організаційно-технічної підготовки (добір потрібних експериментальних матеріалів (навчальних експериментальних завдань, тестів, анкет тощо), їх тиражування, практичне комплектування експериментальних і контрольних груп). Попередня апробація в лабораторному експерименті окремих методик,

використання яких передбачається, їх уточнення й доопрацювання. Практична реалізація задуманої конструкції. Статистичне опрацювання здобутих даних, їх аналіз та пояснення. Формулювання висновків. Літературне оформлення результатів експерименту для їх публікації. Виходячи з цього підготовка до проведення експериментального

Інформаційна база дослідження, особливості аналізу. Види джерел інформації. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Правила складання бібліографічного опису для списку літературних джерел. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових робіт. Некоректне використання наукових літературних джерел. Ознаки плагіату.

Література [1 - 5; 9; 10; 11]

Змістовий модуль 3. Методологічні вимоги до наукового тексту: інтерпретації & глоси

Тема 7. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація

Текст (від лат. textum – сплетення, побудова, зв'язок) як знаково-мовна реалізація деякої системи інформації.

Загальна характеристика наукового тексту. Науковий текст як спосіб подання наукової інформації, результатів наукового дослідження. Функції наукового тексту: виклад змісту наукового дослідження і його презентація.

Класифікація наукових текстів (констатація та міркування; первинні та вторинні наукові тексти), їх характеристика. .

Мова та основні особливості наукового тексту порівняно з іншими видами текстових матеріалів.

Науковий текст як об'єкт наукового осмислення (інституціоналізація наукового знання; джерело наукової методології та джерело фактологічної інформації; позитивний або негативний зразок інтелектуального продукту).

Методи фіксації та збереження наукової інформації (анотування тексту, складання тез, складання великих інформаційних баз, реферування).

Характеристиками наукового тексту (проблемність, гіпотетичність, цілеспрямованість, зв'язність). Структура наукового тексту (постановочна, дослідницька й заключна частини).

Науковий текст як суміш кількох різновидів простих текстів: оглядового, методологічного, емпірико-фактологічного, теоретичного, пояснювального і додаткового. Характеристика.

Етапи роботи над науковим текстом.

Література [1 - 5; 9; 10; 11; 13]

Тема 8. Види наукових текстів

Тези (грец. thesis - положення, твердження) як короткий виклад основних положень доповіді, наукової статті, монографії або дисертації. Обсяг тез. Схематична структура тез наукової доповіді: теза - обґрунтування - доказ- аргумент - результат – перспективи. Функціональне призначення тез (засіб короткої презентації результатів наукового дослідження; засобів інституціоналізації отриманого знання; перевірка колективним інтелектом отриманих результатів). Технологія підготовки тез. Схеми презентації наукового дослідження (виклад його методології, методики і техніки, а також прогнозу можливих результатів; опис результату, способи його одержання і можливі напрями практичного застосування). Алгоритм написання тез. Вимоги до оформлення тез у вигляді публікації.

Аналітична записка як документ, орієнтований на практичну діяльність. Особливість, характеристика і призначення аналітичного документу. Аналітична записка як вторинне дослідження. Відмінності аналітичної записки від наукового дослідження. Структура аналітичного документа (назва, що повинна дати уявлення про предмет, спрямованість і проблему аналітичного дослідження; зміст, що являє собою систему заголовків і підзаголовків, що ілюструють розділи і підрозділи; анотація / резюме; вступ, що готує читача до прочитання документа, акцентує увагу на намірах аналітика, його методології і змісті

дослідження; опис проблеми; варіанти політики; висновки і рекомендації, що акцентують роль аналітичного документа як інструменту вироблення рішень; додаток, у якому можуть міститися таблиці, графіки, розрахунки й інша необхідна інформація; бібліографію, що дає уявлення про наукові джерела аргументації, забезпечує цитування; примітки, що зводяться до особливостей аналізу і використання аналітичної інформації. Типові недоліки аналітичних записок (великий обсяг тексту; зловживання в ній науковою і спеціальною термінологією; помилка соціальної адреси).

Наукова стаття як вид публікацій, у якій подані отримані автором наукові результати. Особливість статті та її функції (дослідницька; презентаційна; оцінна; комунікаційна; атестаційна). Основні етапи роботи над статтею (визначення теми, її аналіз, складання плану (тез); робота на першому варіанті статті на основі плану (тез); завершення роботи, аналіз тексту, удосконалення його, виправлення; роздуми, обмірковування, вирішення проблеми; послідовний виклад думки, доказове розмірковування, точний вибір слів і правильна побудова речень; критична оцінка результатів своєї роботи, пошук слабких місць, помилок та їх виправлення). Структура наукової статті. Вимоги до наукової статті відповідно до постанови Президії ВАК України від 15 січня 2003 р. № 705/1. Класифікація наукових статей (оглядова; проблемна, постановочна; методологічна; стаття, що вирішує проблему; неструктурована стаття; структурована стаття - виділяються окремі підзаголовки найчастіше відповідно до логіки наукового дослідження або презентації найбільш важливих складових дослідження; новаторська стаття розвиваюча стаття; спеціальна стаття; звичайна стаття). Найбільш поширені недоліки наукових статей.

Звіт за результатами наукового дослідження, призначення, класифікація.

Наукова монографія як наукове книжкове видання, що складається з одного твору, що містить повне і всебічне дослідження однієї проблеми або теми, виконане одним або кількома авторами (виконавцями). Відмінності між дисертацією та монографією. Мінімальний обсяг монографії. Особливість монографії як виду наукової продукції. Специфічні недоліки монографії.

Дисертація як спеціальна форма наукового дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата або доктора наук, яка захищається привселюдно на засіданні спеціалізованої вченої ради. Основні вимоги до дисертації. Автореферат дисертації як короткий виклад змісту дисертаційної роботи. Структура автореферату (загальна характеристика роботи; короткий зміст роботи). Основні вимоги до автореферату.

Література [1 - 5; 9; 10; 11; 13]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	У тому числі		
		л	пр	срс
<i>1</i>	2	3	4	5
<i>Змістовий модуль 1.</i>				
<i>Особистісний блок. Сучасний учений: есканіст чи менеджер</i>				
Тема 1. Формування вченого як особистості та режим його праці	10	2	2	6
Тема 2. Особистість науковця –менеджера у проведенні дослідження	10		2	8
Тема 3. Науково-педагогічні школи та їх основні ідеї	10	2	2	6
<i>Усього годин за змістовим модулем 1</i>	30	4	6	20
<i>Змістовий модуль 2.</i>				

Технологічний блок (процес наукового пізнання) Розробляємо програму дослідно-експериментальної роботи				
Тема 4. Структура процесу наукового пізнання	12	2	2	8
Тема 5. Поняття, функції та структура програми дослідження	12		4	8
Тема 6. Послідовність та етапи виконання наукових педагогічних досліджень	16	2	4	10
Усього годин за змістовим модулем 2	40	4	10	26
Змістовий модуль 3.				
Методологічні вимоги до наукового тексту: інтерпретації & глоси				
Тема 7. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація	10		2	8
Тема 8. Види наукових текстів	10	2	2	6
Усього годин за змістовим модулем 3	20	2	4	14
РАЗОМ:	90	10	20	60

5. Теми та зміст практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Зміст практичних занять	Години
1	2	3	4
Змістовий модуль 1.			
Особистісний блок. Сучасний учений: есканіст чи менеджер			
	Тема 1. Формування вченого як особистості та режим його праці	Діагностика готовності особистості до аналітичної та наукової роботи	2
	Тема 2. Особистість науковця –менеджера у проведенні дослідження	Аналіз методів дослідження та способів презентацій результатів за авторефератами захищених дисертацій зі спеціальності галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», адекватності їх виміру й контролю меті та завданням дослідження	2
	Тема 3. Науково-педагогічні школи та їх основні ідеї	Аналіз основних ідей науково-педагогічних шкіл під кутом зору предмета дисертаційного дослідження аспіранта	2
Усього годин за змістовим модулем 1			6
Змістовий модуль 2.			
Технологічний блок (процес наукового пізнання) Розробляємо програму дослідно-експериментальної роботи			
	Тема 4. Структура процесу наукового пізнання	Обґрунтування структури процесу наукового пізнання на прикладі дослідження аспіранта	2
	Тема 5. Поняття, функції та структура програми дослідження	Підготовка глосарію із теми наукової роботи. Складання програми дослідно-експериментальної роботи з теми.	4
	Тема 6. Послідовність та етапи виконання наукових педагогічних досліджень	Алгоритм розроблення дослідно-експериментальної програми	4
Усього годин за змістовим модулем 2			10
Змістовий модуль 3.			
Методологічні вимоги до наукового тексту: інтерпретації & глоси			
	Тема 7. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація	Аналіз заголовків наукових робіт відповідно до вимог до формулювання назв Аналіз результатів наукових робіт та визначення	2

		їх специфіки за авторефератами, статтями, матеріалами конференцій зі спеціальності галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»	
	Тема 8. Види наукових текстів	Підготовка наукового тексту з теми дисертаційного дослідження (за вибором)	2
Усього годин за змістовим модулем 3			4
Разом:			20

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів PhD:

1. Підготовка до аудиторних занять – 10 год.
2. Підготовка до контрольних заходів – 10 год.
3. Опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 20 год., з них на виконання індивідуальних дослідницьких завдань – 20 год.

Усього 60 год.

Індивідуально-дослідницькі завдання у межах самостійної роботи спрямовані на формування і розвиток практичних умінь застосовувати уміння аналізувати дослідження з проблем методології наукового пізнання та педагогічного дослідження, генерувати нові ідеї для самостійного дослідження актуальних проблем з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», зокрема освіти дорослих відповідно до мети і завдань дисертаційної роботи.

Окремі *звіти про самостійну роботу* не надаються. Результати опанування відповідного матеріалу перевіряються під час усного опитування, модульного (тестові завдання) і підсумкового (залік) контролю знань, наявності виконаних завдань, поданих у робочих зошитах з дисципліни, оформлення здобувачем програми дослідно-експериментальної роботи.

Завдання для самостійної роботи здобувачів PhD з опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях, та індивідуально-дослідницькі завдання

Теми для самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Год.
Змістовий модуль 1.		
Особистісний блок. Сучасний учений: ескапіст чи менеджер		
Тема 1. Формування вченого як особистості та режим його праці	Дослідити інтелектуальну біографію вченого. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> 1. <i>Опрацюйте статтю</i> Базанов М.А. Интеллектуальная биография: контуры нового жанра в российской и украинской историографии. – Режим доступа: Базанов М.А. Интеллектуальная биография: контуры нового ..www.academia.edu/.../Базанов_М.А._Интеллектуальная_б... 2. <i>Визначте сутність поняття</i> «інтелектуальна біографія». 3. <i>Порівняйте це поняття із поняттям</i> «новий історизм» (див.: Журнальний зал НЛЮ, 2001 №47 - Александр Эткинд - Новый ...magazines.russ.ru/nlo/2001/47/edkin.html;	6

	<p>Менжулін В. Новий історизм: елементи філософсько-біографічної прагматики / В. Менжулін // Філософська думка : Науково-теоретичний журнал. Орган інституту філософії АН УРСР. З 1989- Філософська і соціологічна думка. - 2008. - № 4. - С. 81-99; Новий історизм: третій вимір літературної критики – ЛітАкцент ...litakcent.com/2012/12/10/novyj-istoryzm-tretij-vymir-literaturnoji-krytyku; Скрипник М.І. Історія андрагогіки: генезис, основні тенденції, біографії учених у контексті нового історизму. – Режим доступу: www.academia.edu/.../ІСТОРИЯ_АНДРАГОГІК_І_ГЕНЕЗИС_ОСНОВНІ_ТЕНДЕН...; Стівен Грінблат: "Літературна критика..." - Архів журналу «Всесвіт ...www.vsesvit-journal.com/old/content/view/655/41/</p> <p>4. <i>За типологією американського вченого Д. Уокера, який розробив типологію біографії учених для економічної історії (1) біографія особистості (відомості про місце та час народження, освіту, сімейне коріння, риси характеру та приватне життя); 2) професійна біографія (висвітлює позиції вченого в академічному середовищі, його професійну діяльність та відносини всередині наукової спільноти); 3) бібліографічна біографія (аналіз праць автора, історії їхнього створення, джерельної бази, техніки й методології дослідження, категоріального апарату і міждисциплінарних зв'язків); 4) ситуаційна біографія, або біографія середовища (події та умови соціально-економічного і політичного життя суспільства й епохи, в яких жив і працював учений),</i></p> <p><i>опишіть означені чотири типи біографії вченого (за вибором):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Івана Андрійовича Зязюна;</i> – <i>Семена Устимовича Гончаренко;</i> – <i>Лідії Василівни Сохань;</i> – <i>Вашого наукового керівника.</i> 	
<p>Тема 2. Особистість науковця – менеджера у проведенні дослідження</p>	<p>Аналіз методів дослідження та способів презентацій результатів.</p> <p><i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i></p> <p>Ознайомтеся із запропонованою Олексієм Воронкіним класифікацією ІКТН (див: Воронкін Олексій Сергійович. Тенденції розвитку інформаційно-комунікаційних технологій навчання студентів вищих навчальних закладів України (друга половина</p>	<p>8</p>

	<p>XX – початок XXI століття): Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук:13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті. Старобільськ – 2016. - luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/voronkin_dis.pdf.</p> <p>На основі розробленої класифікації та представленої таблиці (див. додаток В) в дисертації Олексія Воронкіна розробіть фасетну класифікацію <i>технології навчання дорослих</i>.</p> <p>Скласти таблицю, що містить характеристику методів дослідження для кожного розділу дисертаційного дослідження.</p>	
Тема 3. Науково-педагогічні школи та їх основні ідеї	<p>Наукова школа, науково-педагогічна школа. Ідеї та концепції українських науково-педагогічних шкіл.</p> <p><i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Написати есе «Погляд на сучасного вченого: європейський і вітчизняний досвід» з точки зору представників конкретної науково-педагогічної школи.</p> <p>На прикладі власного дослідження визначити джерела народження наукових ідей</p>	6
Усього годин за змістовим модулем 1		20
Змістовий модуль 2. Технологічний блок (процес наукового пізнання) Розробляємо програму дослідно-експериментальної роботи		
Тема 4. Структура процесу наукового пізнання	<p>Класифікація актуальних труднощів у практиці освітнього процесу навчання дорослих.</p> <p>Проаналізувати програму дослідно-експериментальної роботи, подану в робочому зошиті (Скрипник М.І. Творча майстерня молодого науковця. <i>Частина 2. Технологічний блок (процес наукового пізнання) / Розробляємо програму дослідно-експериментальної роботи:</i> робочий зошит із дисципліна вільного вибору навчального плану I курсу підготовки аспірантів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». - К.: ЦППО, 2017. - 43 с.).</p> <p><i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Підготувати програму дослідно-експериментальної роботи до власного експериментального дослідження</p>	8
Тема 5. Поняття, функції та структура програми дослідження	<p>Проаналізувати типи експериментальних схем, що використовуються у процесі дослідження освіти дорослих. Навести приклади за авторефератами чи текстами захищених дисертацій зі спеціальності.</p>	8

	<i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Скласти структурно-логічну схему етапів дослідження з обґрунтуванням методів дослідження	
Тема 6. Послідовність та етапи виконання наукових педагогічних досліджень	Класифікувати педагогічні проблеми, що використовуються у процесі дослідження освіти дорослих. Опрацювати методологічну базу дослідження. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Вказати до 10 джерел, що опрацьовано з теми дослідження у кожній базі: джерелознавчій, емпіричній та термінологічній. Здійснити аналіз звітів експериментальних досліджень освіти дорослих (за статтями в наукових виданнях та захищеними дисертаціями).	10
Усього годин за змістовим модулем 2		26
Змістовий модуль 3.		
Методологічні вимоги до наукового тексту: інтерпретації & глоси		
Тема 7. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація	Здійснити порівняльний аналіз наукових текстів різного виду. Визначити місце кожного рівня методології у структурі аналізованих наукових текстів. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Презентувати на прикладі власного дослідження заголовки наукових робіт (статей, тез, розділів дисертаційного дослідження), класифікувати запропоновані наукові тексти за типами заголовків. Презентувати види та назви наукових робіт до кожного завдання власного дослідження (див. завдання 7 з робочого зошита: Скрипник М.І. Творча майстерня молодого науковця. <i>Частина 3.</i> Методологічні вимоги до наукової роботи: інтерпретації & глоси : робочий зошит із дисципліна вільного вибору навчального плану I курсу підготовки аспірантів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». - К.: ЦППО, 2018. - 23 с.)	8
Тема 8. Види наукових текстів	Класифікувати наукові статті з теми дослідження. <i>Індивідуально-дослідницьке завдання:</i> Презентувати аналітична записка за результатами аналізу стану дослідження власної проблеми.	6
Усього годин за змістовим модулем 3		14
Разом:		60

8. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Творча майстерня молодого науковця» використовуються когнітивні методи навчання (наукові; метапредметні; емпатії; змістового (смыслового) бачення; символічного бачення; евристичного спостереження; фактів; досліджень; конструювання понять; конструювання правил; гіпотез; прогнозування; помилок; конструювання теорій).

Під час лекційного курсу застосовуються:

- інтерактивний мультимодальний текст: робочі зошити; відео, мультимедійна презентація, ментальні карти, Е-дошка;
- дискусійне обговорення проблемних питань.

На практичних заняттях застосовуються:

- робочі зошити, в яких вміщено ситуаційні завдання («кейс-стаді»);
- спільне навчання (робота у парах і малих групах).

9. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань здобувачів PhD з навчальної дисципліни проводиться у формі усного опитування на письмового тестування з кожного модуля. З кожного модуля здобувачам PhD пропонується 10-15 тестів закритої форми множинного вибору з 1-2 правильними відповідями з п'яти можливих. На практичних заняттях оцінюється активна участь в обговоренні проблемних ситуацій та виконанні завдань.

Підсумковий контроль знань – залік.

10. Критерії та шкала оцінювання

– Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача PhD при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Творча майстерня молодого науковця», є:

– повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;

– глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;

– вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;

– характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

– вміння застосовувати теоретичні положення щодо наукового пізнання та його логіки;

– вміння виокремлювати, систематизувати, розв'язувати та прогнозувати актуальні педагогічні проблеми, чинники та тенденції розвитку педагогічної науки.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі (табл. 10.1).

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Позитивні оцінки виставляються лише тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного та підсумкового контролів не менше 60 балів.

Шкали оцінювання (100-бальна та національна)

90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

11. Рекомендована література

11.1. Базова література:

1. Гончаренко С.У. Методологічні характеристики педагогічних досліджень. – Режим доступу: <http://dspace.npu.edu.ua/bitstream/123456789/6862/1/Goncharenko.pdf>
2. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям / С.У. Гончаренко. – Київ-Вінниця: ДОВ "Вінниця", 2008. – 278 с.
3. Гончаренко С.У. Про критерії оцінювання педагогічних досліджень. – Режим доступу: lib.npu.edu.ua/full_txt/S0630401002.rtf
4. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: Підручник / С.О.Сисоєва, Т.Є.Кристопчук. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 360 с.
5. Сурмін Ю.П. Майстерня вченого : Підручник для науковця / Юрій Петрович Сурмін. – Київ : Навчально-методичний центр "Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні", 2006 . – 302 с.

11.2. Додаткова література:

6. Бьєрн Густави. Как написать и проиллюстрировать научную статью / Густави Бьєрн. – Изд-во Кембридж. ун-та, 2008. – 178 с. ;
7. Гончаренко Семен, Ничкало Нелля. Дисертаційні дослідження з педагогіки: діапазон наукових пошуків і проблеми якості / Семен Гончаренко, Нелля Ничкало // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2001. – № 3. – С. 7-20. – <http://lib.iitta.gov.ua/706730/1/%D0%94%D0%B8%D1%81.%D0%B4>.
8. Дэй Роберт Э. Как написать и опубликовать научную статью / Роберт Э. Дэй. – М.: Изд-во ОРИС, 1998. – 290 с.
9. Майборода В.К. Типові помилки в підготовці й оформленні дисертації та авторефератів дисертацій / В.К.Майборода. – Режим доступу: https://ihed.org.ua/images/doc/27_04_2015_mayboroda.pdf
10. Рудницька О.П. Основи педагогічних досліджень : навчально-методичний посібник / О.П. Рудницька, А.Г. Болгарський, Т.Ю. Свистельнікова. – К., 1998. – 193 с.
11. Сидоренко В.К. Основи наукових досліджень: навч. пос. / В.К. Сидоренко, П.В. Дмитренко – К.: РННЦ "ДІНІТ", 2000. – 259 с.
12. Скрипник М.І. Рецепція ідей українських науково-педагогічних шкіл у теорію і практику професійного розвитку фахівців. – Режим доступу: lib.iitta.gov.ua/.../1/РЕЦЕПЦІЯ%20ДЕЙ%20УКРАЇНСЬКИХ_Скрипник%20анот.pdf
13. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація : навч.-метод. посіб. - К. : НАДУ, 2008. – 184 с. – Режим доступу: <http://lib.rada.gov.ua/static/about/text/surmin.pdf>

12. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека НПП України <http://lib.iitta.gov.ua>
3. Веб-сторінка аспірантури і докторантури УМО: <http://umo.edu.ua/postgraduate-postdoctoral>

4. Канбан-план роботи аспіранта 1 і 2 року навчання:
<https://coggle.it/diagram/X6GthSUMn1klAZmf/t/%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B1%D0%B0%D0%BD-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD-content-uploads-scrumandkanbanrufinal-pdf>
5. Офіційні сайти періодичної літератури:

<i>Назва журналу</i>	<i>Офіційний сайт</i>
Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти	http://journals.uran.ua/apppfo
Вісник післядипломної освіти серія «соціальні та поведінкові науки»	http://umo.edu.ua/serija-socialjni-ta-povedinkovi-nauki
Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки)	http://aqce.com.ua/
Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Педагогіка та психологія»	http://visnyk-pedagogy.knlu.edu.ua/
British Journal of Educational Technology	https://bera-journals.onlinelibrary.wiley.com/journal/14678535
Educational Evaluation and Policy Analysis	https://journals.sagepub.com/toc/EPA/current
International Journal of Science and Research (IJSR)	https://www.ijsr.net/index.php

6. Офіційні сайти державних та міжнародних установ:

<i>Назва</i>	<i>Офіційний сайт</i>
Верховна Рада України	www.portal.rada.gov.ua
Кабінет Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Національний інститут стратегічних досліджень	https://niss.gov.ua/
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих Національної академії педагогічних наук України	http://ipood.com.ua/
Інститут вищої освіти Національної академії освітніх наук України	https://ihed.org.ua/en/home/
Міжнародний Центр Перспективних Досліджень	http://icps.com.ua/

7. Соціальні мережі для співпраці вчених усіх наукових дисциплін:

- Academia.edu: <https://www.academia.edu/>
- ResearchGate: <https://www.researchgate.net/>
- Соціальні мережі науковців (Scientific Social Community): <https://www.science-community.org/uk>
- Українські науковці в світі (Ukrainian Scientists Worldwide): <https://www.science-community.org/uk>